

Arbetsmarknadsdepartementet

Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension (SOU 2016:51)

Bakgrund

Svenska ILO-kommittén har genom remiss den 8 september 2016 (A2016/01553/ARM) ombetts att yttra sig över betänkandet *Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension* (SOU 2016:51).

I betänkandet lämnas förslag för att genomföra det s.k. tjänstepensionsdirektivet¹. I direktivet fastställs regler som ska göra det lättare för arbetstagare att utöva rätten till fri rörlighet mellan medlemsstaterna genom att minska de hinder som följer av vissa bestämmelser om kompletterande pensionssystem knutna till ett anställningsförhållande. Utredningen konstaterar att svenska avtal idag synes uppfylla direktivets krav, men att en författningsreglering ändå är nödvändig då det idag inte finns några rättsliga hinder mot att utforma villkor i avtal om tjänstepension som står i strid med direktivets bestämmelser. För att tillförsäkra arbetstagare och efterlevande de rättigheter som framgår av direktivet, föreslår utredningen att det införs en ny lag, lag om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension. Den lag utredningen föreslår riktar sig till arbetsgivaren och innehåller bestämmelser om villkor för intjänande och bevarande i avtal om tjänstepension. Lagen föreslås även innehålla bestämmelser om information. Lagförslaget ger arbetsmarknadens parter utrymme att avtala om avvikande bestämmelser under förutsättning att avtalet respekterar det skydd för arbetstagare och deras fria rörlighet som avses i tjänstepensionsdirektivet. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/50/EU av den 16 april 2014 om minimikrav för ökad rörlighet mellan medlemsstaterna för arbetstagare genom förbättrade villkor för intjänande och bevarande av kompletterande pensionsrättigheter

Förslagens förhållande till ILO-konventioner

Bestämmelser om tjänstepension är föremål för förhandling mellan arbetsmarknadens parter och finns reglerade i kollektivavtal. Betänkandet innehåller en redogörelse för tre av ILO:s konventioner som är av särskild betydelse för den kollektiva avtalsrätten: ILO:s konvention (nr 87) om facklig föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, ILO:s konvention (nr 98) om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten samt ILO:s konvention (nr 154) om främjande av kollektiva förhandlingar. Betänkandet innehåller även en redogörelse för ILO:s föreningsfrihetskommittés uttalande att stater som en allmän regel ska avhålla sig från att ändra innehållet i slutna kollektivavtal.² Utredningen har utrett hur direktivets genomförande kommer att påverka gällande kollektivavtal, och konstaterar att gällande kollektivavtal inte står i strid med direktivets bestämmelser. Utredningen drar därför slutsatsen att förslagen inte medför några problem i förhållande till uttalandet från Föreningsfrihetskommittén. Utredningen konstaterar vidare att direktivet endast omfattar avgående arbetstagare och att lagförslaget möjliggör avvikelser i kollektivavtal för alla arbetstagare, under förutsättning att avtalet respekterar det skydd för avgående arbetstagare och deras fria rörlighet som avses i tjänstepensionsdirektivet. Förslagen i betänkandet är med andra ord dispositiva för arbetsmarknadens parter med en s.k. "EU-spärr". Utredningens bedömning är att lagförslaget inte står i strid med aktuella internationella åtaganden. Utredningen anger att i den mån det kan anses att den kollektiva förhandlingsrätten begränsas såvitt avser avgående arbetstagare gäller dessa bestämmelser till skydd för avgående arbetstagares rättigheter.

Svenska ILO-kommitténs slutsats

Svenska ILO-kommittén välkomnar att utredningen har gjort en analys av förslagen i förhållande till Sveriges åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner. Kommittén gör bedömningen att förslagen bör anses vara förenliga med Sveriges åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner.

I beslutet i detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Nordlander, Köhler Krantz, Beckman, Berg, Nygren, Donovan och ersättaren Jonsson. Närvarande har varit ersättaren Janson och Skäringer, experterna Anvarizadeh och Höög, samt

² Digest of decisions and principles of the Freedom of Association Committee of the Governing Body of the ILO.

adjungerade Kauntz. Ärendet har handlagts av undertecknad sekreterare.

För Svenska ILO-kommittén

Stefan Hult
Ordförande

Linnéa Blommé
Sekreterare